

ਅਪ੍ਰੈਲ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਖੇਤੀ ਰੁਝੇਵੇਂ

ਕਣਕ: ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੀ 10 ਤਰੀਕ ਤੱਕ, 5 ਦਸੰਬਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੀਜੀ ਕਣਕ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਲਾ ਦਿਓ। ਬੱਦਲਵਾਈ, ਹਵਾ ਅਤੇ ਹਨੇਰੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਪਾਣੀ ਨਾ ਲਾਓ।

ਕਮਾਦ: ਡੀਲਾ/ਮੋਥਾ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ 2, 4-ਡੀ ਸੋਡੀਅਮ ਸਾਲਟ 80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ 800 ਗ੍ਰਾਮ ਨੂੰ 200 ਲਿਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਵਰਤਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਗੰਨੇ ਦੀ ਫਸਲ ਵਿੱਚ ਨਦੀਨਨਾਸ਼ਕ ਵਰਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੂੰਗੀ/ਮਾਂਹ ਦੀ ਰਲਵੀਂ ਫਸਲ ਨਾ ਬੀਜੋ। ਫਸਲ ਦੇ ਚੰਗੇਰੇ ਝਾੜ ਲਈ 7 ਤੋਂ 12 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਵਕਫ਼ੇ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦਿੰਦੇ ਰਹੋ। ਮੋਢੀ ਫਸਲ ਨੂੰ 65 ਕਿੱਲੋ ਯੂਰੀਆ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਪਾਉ। ਖਾਦਾਂ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖੇਤ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇ ਦਿਓ। ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੱਚਤ ਲਈ ਗੰਨੇ ਦੀਆਂ ਲਾਈਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ 20-25 ਕੁਇੰਟਲ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਝੋਨੇ ਦੀ ਪਰਾਲੀ ਜਾਂ ਗੰਨੇ ਦੀ ਪੱਤੀ ਵਿਛਾ ਦੇਵੋ। ਜੇਕਰ ਕਾਲੇ ਖਟਮਲ ਦਾ ਹਮਲਾ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇ ਤਾਂ 350 ਮਿਲੀਲਿਟਰ ਡਰਸਬਾਨ/ਲੀਥਲ/ਮਾਸਬਾਨ/ਗੋਲਡਬਾਨ 20 ਤਾਕਤ ਨੂੰ 400 ਲਿਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਘੋਲ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰੋ। ਛਿੜਕਾਅ ਦਾ ਰੁੱਖ ਪੱਤਿਆਂ ਦੀ ਗੋਭ ਵੱਲ ਰੱਖੋ। ਮਾਈਟ ਦੇ ਹਮਲੇ ਵਾਲੇ ਪੱਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੜ੍ਹ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕੀੜਾ ਪਹਿਲਾਂ ਬਰੂ ਘਾਹ ਉੱਪਰ ਪੱਲਦਾ ਹੈ ਫਿਰ ਕਮਾਦ ਦੀ ਫਸਲ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਬਰੂ ਖੇਤਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਉਗਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿਓ। ਜੇਕਰ ਫਸਲ ਰੱਤਾ ਰੋਗ ਅਤੇ ਉਖੇੜਾ ਰੋਗ ਤੋਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਫਸਲ ਮੋਢੀ ਨਾ ਰੱਖੋ। ਉਖੇੜਾ ਰੋਗ ਵਾਲੇ ਗੰਨੇ ਪੁੱਟ ਕੇ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿਓ।

ਕਪਾਹ ਤੇ ਨਰਮਾ : ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਕਪਾਹ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਜਾਂ ਦੋਗਲੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਜਾਂ ਬੀ ਟੀ ਨਰਮੋਂ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਓ। ਕਪਾਹ-ਨਰਮੋਂ ਦੀ ਫਸਲ ਵਿੱਚ ਨਾਗੇ ਭਰਨ ਲਈ ਲਿਫਾਫਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੀਜ ਲਗਾਉ। ਉਹ ਖੇਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਝੋਨੇ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਉੱਥੇ ਬੀਜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੇਤ ਨੂੰ ਡੂੰਘਾ ਵਾਹੁਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨਰਮੋਂ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਡੂੰਘੀਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਇਸ ਫਸਲ ਦੇ ਬੂਟੇ ਪਾਣੀ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਰਝਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਵਧੀਆ ਜਮਾਅ ਲਈ ਚੰਗੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਭਰਵੀਂ ਰੋਣੀ ਕਰੋ। ਪੱਤਾ ਮਰੋੜ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਨਰਮੋਂ ਨੂੰ ਨਿੰਬੂ ਜਾਤੀ ਦੇ ਬਾਗਾਂ ਕੋਲ ਜਾਂ ਭਿੰਡੀ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਕੋਲ ਨਾ ਬੀਜੋ। ਟੀਂਡੇ ਦੀ ਅਮਰੀਕਨ ਅਤੇ ਚਿੱਤਕਬਰੀ ਸੁੰਡੀ, ਤੇਲੇ ਅਤੇ ਚਿੱਟੀ ਮੱਖੀ ਦੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਲਈ ਨਰਮੋਂ ਵਾਲੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਭਿੰਡੀ, ਮੂੰਗੀ ਜਾਂ ਅਰਹਰ ਨਾ ਬੀਜੋ। ਜੇ ਇਹ ਫਸਲਾਂ ਹੋਣ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੀੜਿਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਕਰੋ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਨਰਮੋਂ ਦੀ ਫਸਲ ਉੱਤੇ ਨਾ ਆ ਜਾਣ। ਉਖੇੜੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਐਲ ਡੀ 949 ਅਤੇ ਐਲ ਡੀ 1019 ਕਿਸਮਾਂ ਨੂੰ ਬੀਜਣ ਦੀ ਪਹਿਲ ਦਿਓ। ਤੇਲੇ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਬਿਜਾਈ ਸਮੇਂ ਬੀਜ ਨੂੰ ਗਾਚੇ 70 ਡਬਲਯੂ ਐਸ 5 ਗ੍ਰਾਮ ਜਾਂ ਕਰੂਜ਼ਰ 30 ਐਫ ਐਸ 7 ਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿੱਲੋ ਬੀਜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸੋਧ ਲਉ। ਦੇਸੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਨ ਕਪਾਹ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਸਮੇਂ ਲਾਈਨ ਤੋਂ ਲਾਈਨ ਦਾ ਫ਼ਾਸਲਾ 67.5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਅਤੇ ਬੂਟੇ ਤੋਂ ਬੂਟੇ ਦਾ ਫ਼ਾਸਲਾ 60 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਨਰਮੋਂ ਲਈ ਅਤੇ 45 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਕਪਾਹ ਲਈ ਰੱਖੋ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬੀ ਟੀ ਨਰਮੋਂ ਦੀਆਂ ਦੋਗਲੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਬੂਟਿਆਂ ਲਈ ਫ਼ਾਸਲਾ 75 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਰੱਖੋ। ਬਿਜਾਈ ਵੇਲੇ 75 ਕਿੱਲੋ ਸਿੰਗਲ ਸੁਪਰਫਾਸਫੇਟ ਜਾਂ 27 ਕਿੱਲੋ ਡੀ ਏ ਪੀ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਡਿਰੋਲ ਕਰ ਦਿਓ। ਜੇਕਰ ਕਣਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿਜਾਈ ਕਰਨੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਫਾਸਫੋਰਸ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਨਰਮੋਂ/ਕਪਾਹ ਵਿੱਚ ਫਾਸਫੋਰਸ ਨਾ ਪਾਉ। ਹਲਕੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ 33 ਕਿੱਲੋ ਯੂਰੀਆ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਕਿਸਮਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ 45 ਕਿੱਲੋ ਯੂਰੀਆ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਬੀ ਟੀ ਅਤੇ ਬੀ ਟੀ ਰਹਿਤ ਦੋਗਲੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਉ। ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਯੂਰੀਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਪੀ ਏ ਯੂ ਪੱਤਾ ਰੰਗ ਚਾਰਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਪੋਟਾਸ਼ ਦੀ ਘਾਟ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ 20 ਕਿੱਲੋ ਮਿਊਰੇਟ ਆਫ ਪੋਟਾਸ਼ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਕ ਦੀ ਘਾਟ ਵਾਲੀ ਹਲਕੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ 10 ਕਿੱਲੋ ਜ਼ਿੰਕ ਸਲਫੇਟ (ਹੈਪਟਾਹਾਈਡਰੇਟ) ਜਾਂ 6.5 ਕਿੱਲੋ ਜ਼ਿੰਕ ਸਲਫੇਟ (ਮੋਨੋਹਾਈਡਰੇਟ) ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਬਿਜਾਈ ਸਮੇਂ ਪਾ ਦਿਓ। ਨਦੀਨਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਸਟੋਪ 30 ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲਿਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ 200 ਲਿਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਕੇ ਉੱਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰੋ। ਛਿੜਕਾਅ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਸਿੱਲ੍ਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਟਸਿੱਟ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ, ਜੋ ਕਿ ਆਮ ਕਰਕੇ ਪਹਿਲੀ ਸਿੰਜਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਸਟੋਪ 1.0 ਲਿਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਸਿੰਜਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਰੋ।

ਸੂਰਜਮੁਖੀ: ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਗਰਮੀ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੂਰਜਮੁਖੀ ਦੇ ਚੰਗੇਰੇ ਵਾਧੇ ਲਈ 8-10 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਪਾਣੀ ਦਿੰਦੇ ਰਹੋ। ਫੁੱਲਾਂ ਤੇ ਆਈ ਫਸਲ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਸੱਠੀਆਂ ਦਾਲਾਂ: ਸੱਠੀ ਮੂੰਗੀ ਅਤੇ ਸੱਠੇ ਮਾਂਹ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਤੱਕ ਬੀਜ ਦਿਉ।

ਮੂੰਗਫਲੀ: ਸੇਂਜੂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਗਰਮੀ ਰੁੱਤ ਲਈ ਮੂੰਗਫਲੀ ਦੀ ਕਿਸਮ ਐਸ ਜੀ 99 ਜਾਂ ਐਮ 522 ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਬੀਜ ਦਿਉ। ਬੀਜ ਬੀਜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੀਜ ਨੂੰ 2 ਮਿ.ਲਿ ਨਿਊਨੈਕਸ ਜਾਂ 1.5 ਗ੍ਰਾਮ ਸੀਡੈਕਸ ਜਾਂ 5 ਗ੍ਰਾਮ ਥੀਰਮ 75% ਜਾਂ 3 ਗ੍ਰਾਮ ਇੰਡੋਫਿਲ ਐਮ-45 ਪ੍ਰਤੀ ਕਿੱਲੋ ਗਿਰੀਆਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸੋਧ ਲਵੋ। ਨਿਊਨੈਕਸ ਜੜ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿੱਟੇ ਸੁੰਡ ਅਤੇ ਸਿਉਂਕ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਵੀ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਹਲਦੀ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ : ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੇ ਹਲਦੀ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਵੋ। ਇੱਕ ਏਕੜ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਲਈ 6-8 ਕੁਇੰਟਲ ਹਲਦੀ ਦੀਆਂ ਨਰੋਈਆਂ ਗੱਠੀਆਂ ਕਾਫ਼ੀ ਹਨ। ਬਿਜਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 10-12 ਟਨ ਰੂੜੀ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਪਾਉ। ਬਿਜਾਈ ਸਮੇਂ 60 ਕਿੱਲੋ ਸਿੰਗਲ ਸੁਪਰਫਾਸਫੇਟ ਪਾਉ। ਹਲਦੀ ਦੀਆਂ ਗੰਢੀਆਂ ਬੀਜਣ ਸਮੇਂ ਕਨਸੋਰਸ਼ੀਅਮ ਜੀਵਾਣੂ ਖਾਦ (4 ਕਿੱਲੋ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ) ਪਾਉ। ਪੋਟਾਸ਼ ਦੀ ਘਾਟ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ 16 ਕਿੱਲੋ ਮਿਊਰੇਟ ਆਫ ਪੋਟਾਸ਼ ਪਾਉ। ਕਤਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਫਾਸਲਾ 30 ਸੈਂ:ਮੀ: ਰੱਖੋ ਅਤੇ ਬੂਟੇ ਤੋਂ ਬੂਟੇ ਦਾ ਫਾਸਲਾ 20 ਸੈਂ:ਮੀ: ਰੱਖੋ। 36 ਕੁਇੰਟਲ/ਏਕੜ ਝੋਨੇ ਦੀ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰ ਖਿਲਾਰ ਦਿਓ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਫਸਲ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਵੀ ਘੱਟ ਲੱਗਣਗੇ, ਨਦੀਨਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਚੰਗੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਫਸਲ ਵੀ ਚੰਗੀ ਵਧੇ ਫੁੱਲੇਗੀ।

ਚਾਰਾ : ਹਾੜ੍ਹੀ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਖ਼ਤਮ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਅਗੇਤੇ ਚਾਰੇ ਲਈ ਬਾਜਰਾ, ਮੱਕੀ, ਰਵਾਂਹ ਆਦਿ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਕਰ ਦਿਉ। ਰਵਾਂਹ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਫਲੀਦਾਰ ਚਾਰਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੱਕੀ ਅਤੇ ਬਾਜਰੇ ਨਾਲ ਰਲਾ ਕੇ ਬੀਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਰਸੀਮ ਦੀ ਫਸਲ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬੀਜ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਦੀ ਅਖੀਰਲੀ ਕਟਾਈ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਉ। ਬੀਜ ਵਾਲੀ ਫਸਲ ਨੂੰ ਜਲਦੀ-ਜਲਦੀ ਪਾਣੀ ਦਿੰਦੇ ਰਹੋ। ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕਾਸ਼ਨੀ ਤੇ ਹੋਰ ਨਦੀਨਾਂ ਵਾਲੇ ਬੂਟੇ ਪੁੱਟਦੇ ਰਹੋ। ਵਧੀਆ ਬੀਜ ਲੈਣ ਲਈ ਲੂਸਣ ਦੀ ਫਸਲ ਜਦ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੁੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਦੇਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਉ ਤਾਂ ਜੋ ਹੋਰ ਹਰਿਆਵਲ ਨਾ ਆਵੇ ਅਤੇ ਬੀਜ ਚੰਗੇਰਾ ਬਣੇ। ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਸਦਾ ਬਹਾਰ ਚਾਰਾ ਬੀਜ ਦਿਉ। ਇਸ ਲਈ ਨੇਪੀਅਰ ਬਾਜਰਾ ਅਤੇ ਗਿੰਨੀ ਘਾਹ ਬੀਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕੱਲਰ ਸੁਧਾਰ: ਕੱਲਰ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਮੀਟਰ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਤੱਕ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਚਾਰ ਨਮੂਨੇ 0-15, 15-30, 30-60 ਅਤੇ 60 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮੀਟਰ ਹੇਠਾਂ ਤੱਕ ਲਵੋ। ਇਹਨਾਂ ਨਮੂਨਿਆਂ ਦੀ ਪਰਖ ਮਿੱਟੀ ਪਰਖ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਤੇ ਕਰਵਾ ਲਵੋ। ਖੇਤ ਨੂੰ ਭਰਵਾਂ ਪਾਣੀ ਦਿਉ। ਜਦੋਂ ਵੱਤਰ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮਿੱਟੀ ਪਰਖ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਸੀ ਜਿਪਸਮ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਛਿੱਟਾ ਦੇ ਦਿਉ, ਖੇਤ ਵਾਹ ਦਿਉ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਜੇ ਵੱਤਰ ਠੀਕ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਢੈਂਚਾ ਬੀਜ ਦਿਉ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਲਾ ਕੇ ਢੈਂਚਾ ਬੀਜੋ। ਢੈਂਚੇ ਦਾ 20 ਕਿੱਲੋ ਬੀਜ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਪਾਉ। ਜੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਫਾਸਫੋਰਸ ਤੱਤ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਘੱਟ ਹੈ ਤਾਂ ਢੈਂਚਾ ਬੀਜਣ ਵੇਲੇ 75 ਕਿੱਲੋ ਸਿੰਗਲ ਸੁਪਰਫਾਸਫੇਟ/ਏਕੜ ਪਾ ਦਿਉ ਤੇ ਫਿਰ ਝੋਨੇ ਵਿੱਚ ਫਾਸਫੋਰਸ ਵਾਲੀ ਖਾਦ ਨਾ ਪਾਓ।

ਗੋਦਾਮਾਂ ਦੇ ਕੀੜੇ: ਗੁਦਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਣੇ ਭਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਫ਼ ਕਰਕੇ ਤਰੇੜਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਉ। ਗੋਦਾਮਾਂ ਜਾਂ ਢੋਲਾਂ ਨੂੰ ਕੀੜਿਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ 100 ਮਿ.ਲਿ. ਮੈਲਾਥੀਆਨ 50 ਤਾਕਤ ਨੂੰ 10 ਲਿਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਘੋਲ ਕੇ ਛੱਤ, ਕੰਧਾਂ ਅਤੇ ਫਰਸ਼ ਤੇ ਛਿੜਕੋ।

ਸਬਜ਼ੀਆਂ

ਟਮਾਟਰ : ਟਮਾਟਰ ਦੀ ਫਸਲ ਨੂੰ ਹਫਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪਾਣੀ ਦਿਉ ਤਾਂ ਜੋ ਫੁੱਲ ਚੰਗੇ ਪੈਣ ਅਤੇ ਫਲ ਦਾ ਵਾਧਾ ਵੀ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ। ਪੰਜਾਬ ਰੱਤਾ, ਪੰਜਾਬ ਛੁਹਾਰਾ, ਪੀ ਐਨ ਆਰ-7, ਪੰਜਾਬ ਉਪਮਾ ਅਤੇ ਦੋਗਲੀ ਕਿਸਮ ਟੀ ਐੱਚ-1 ਅਤੇ ਪੀ ਟੀ ਐੱਚ-2 ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਪੱਕਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਲਾਲ ਹੋ ਰਹੇ ਅਤੇ ਲਾਲ ਹੋਏ ਟਮਾਟਰਾਂ ਦੀ ਤੁੜਾਈ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਅਤੇ ਨੇੜੇ ਦੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਉ। ਤੁੜਾਈ ਸਮੇਂ ਬੂਟਿਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖੋ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਪਹੁੰਚੇ।

ਬੈਂਗਣ, ਮਿਰਚ, ਸ਼ਿਮਲਾ ਮਿਰਚ ਅਤੇ ਕੱਦੂ ਜਾਤੀ ਦੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ: ਸੁਰੰਗੀ ਖੇਤੀ ਜਾਂ ਪੌਲੀਨੈਟ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਬੀਜੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਤੁੜਾਈ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਕਰਦੇ ਰਹੋ। ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਤੁੜਾਈ ਹਫਤੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਾਰ ਦੁਪਹਿਰ ਵੇਲੇ ਕਰੋ ਪਰ ਘੀਆ ਕੱਦੂ ਦੀ ਤੁੜਾਈ ਸਵੇਰੇ-ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਗਣ ਕਿਰਿਆ ਕੀੜਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਚੱਲਣ-ਫਿਰਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਗਣ ਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖੋ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਫਲ ਪੈਣ ਅਤੇ ਪੈਦਾਵਾਰ ਤੇ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗਾ। ਇਹਨਾਂ ਫਸਲਾਂ ਨੂੰ ਹਫਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪਾਣੀ ਦਿਉ।

ਗੰਢੇ: ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ ਬੀਜੀ ਗਈ ਸਾਉਣੀ ਦੇ ਗੰਢਿਆਂ ਦੀ ਪਨੀਰੀ ਦੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰੋ ਅਤੇ 5-7 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਵਕਫੇ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦਿੰਦੇ ਰਹੋ।

ਬੀਜ ਉਤਪਾਦਨ: ਮਟਰ, ਗਾਜਰ, ਮੂਲੀ ਅਤੇ ਸਲਗਮ ਦੇ ਬੀਜ ਵਾਲੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਕਰ ਲਉ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਬੀਜ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਖਿਲਰਨ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਤਦ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੋ ਜਦਕਿ ਅਜੇ ਕੁਝ ਫਲੀਆਂ ਪੀਲੀਆਂ-ਹਰੀਆਂ ਹੀ ਹੋਣ। ਕਟਾਈ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਹੀ ਗਹਾਈ ਪੂਰੀ ਕਰੋ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸੁਕਾ ਕੇ ਬੀਜ ਦੀ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਕਰਕੇ ਥੈਲੀਆਂ ਜਾਂ ਲਿਫ਼ਾਫ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਉ।

ਮਿਰਚਾਂ: ਮਿਰਚਾਂ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੇਤ ਵਿੱਚ 20 ਕਿੱਲੋ ਮਿਊਰੇਟ ਆਫ ਪੋਟਾਸ਼, 175 ਕਿੱਲੋ ਸਿੰਗਲ ਸੁਪਰਫਾਸਫੇਟ ਅਤੇ 35 ਕਿੱਲੋ ਯੂਰੀਆ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਪਾ ਕੇ ਖੇਤ ਤਿਆਰ ਕਰੋ। ਕਤਾਰਾਂ ਦੀ ਦੂਰੀ 75 ਸੈਂ. ਮੀ. ਅਤੇ ਬੂਟਿਆਂ ਦਾ ਫਾਸਲਾ 45-60 ਸੈ. ਮੀ. ਰੱਖੋ। ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਪਨੀਰੀ ਦੁਪਹਿਰ ਬਾਅਦ ਲਗਾਉ ਅਤੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਖੇਤ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਲਾ ਦਿਉ। ਫਿਰ ਇਕ ਹਫਤੇ ਬਾਅਦ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਭਰ ਕੇ ਖੇਤ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਲਾ ਦਿਉ।

ਲਸਣ : ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਉ। ਅਖੀਰਲੇ ਹਫਤੇ ਹਲਕਾ ਪਾਣੀ ਦਿਉ ਅਤੇ ਵੱਤਰ ਆਉਣ ਤੇ ਪੁਟਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਉ। 5-7 ਦਿਨਾਂ ਤਕ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖੋ। ਫਿਰ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਿੱਲੋ ਦੀਆਂ ਗੁੱਛੀਆਂ ਬਣਾ ਲਉ ਅਤੇ ਠੰਢੀ ਹਵਾਦਾਰ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਭੰਡਾਰ ਕਰੋ।

ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਕੀੜੇ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰੀਆਂ : ਟਮਾਟਰਾਂ ਦੇ ਫਲ ਦੇ ਗੜ੍ਹੇ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ 30 ਮਿਲੀਲਿਟਰ ਫੇਮ 480 ਐਸ ਐਲ ਜਾਂ 60 ਮਿ.ਲਿ.ਕੋਰਾਜਨ 18.5 ਐਸ ਸੀ ਜਾਂ 200 ਮਿ.ਲਿ. ਇੰਡੋਕਸਾਕਾਰਬ 14.5 ਐਸ ਸੀ ਨੂੰ 100 ਲਿਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਘੋਲ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਛਿੜਕੋ। ਫੇਮ ਦੇ ਛਿੜਕਾਅ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਲ ਤੋੜਨ ਲਈ 3 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਅਤੇ ਕੋਰਾਜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਦਿਨ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰੋ। ਟਮਾਟਰਾਂ ਦੀ ਫਸਲ ਨੂੰ ਅਗੇਤੇ ਝੁਲਸ ਰੋਗ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਇੰਡੋਫਿਲ ਐਮ-45 600 ਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਨੂੰ 200 ਲਿਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰੋ।

ਬਾਗਬਾਨੀ

1. ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਤਾਪਮਾਨ ਕਾਫੀ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਹਵਾ ਵਿਚਲੀ ਨਮੀ ਘੱਟ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਫਲਾਂ ਨਾਲ ਲੱਦੇ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਲਗਾਏ ਛੋਟੇ ਬੂਟਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਾਣੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਗਰਮੀ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਹਲਕੀਆਂ ਸਿੰਚਾਈਆਂ ਕਰੋ। ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੇ ਤੀਜੇ ਹਫ਼ਤੇ ਤੱਕ ਆੜੂ ਦੀ ਪ੍ਰਤਾਪ, ਸ਼ਾਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਫਲੋਰਡਾ ਪ੍ਰਿੰਸ ਕਿਸਮਾਂ ਨੂੰ 3-4 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਫਰਕ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦਿੰਦੇ ਰਹੋ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਫਲ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵੱਧਦੇ ਹਨ।
2. ਆੜੂ ਦੀ ਸ਼ਾਨੇ-ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਆਲੂ ਬੁਖਾਰਾ ਦੀ ਕਾਲਾ-ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰੀ ਅਤੇ ਸਤਲੁਜ ਪਰਪਲ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਵਧੀਆ ਅਕਾਰ ਦੇ ਫਲ ਲੈਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਬੂਟੇ ਤੇ ਲੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫਲਾਂ ਨੂੰ ਵਿਰਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿਉ।
3. ਨਿੰਬੂ ਜਾਤੀ, ਨਾਖ਼, ਲੀਚੀ, ਆਲੂ ਬੁਖਾਰਾ, ਅੰਬ, ਲੀਚੀ ਆਦਿ ਦੇ ਫਲਦਾਰ ਦਰੱਖਤਾਂ ਅਤੇ ਅੰਗੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵੇਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਦਾਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਖੁਰਾਕ ਪਾ ਦਿਉ।
4. ਨਵੇਂ ਲਗਾਏ ਛੋਟੇ ਬੂਟਿਆਂ ਦੀ ਪਿਉਂਦ ਵਾਲੀ ਟਾਹਣੀ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸ਼ਾਖਾਂ ਫੁੱਟਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜ ਦਿਉ।
5. ਨਵੇਂ ਲਗਾਏ ਬਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਸੱਠੀ ਮੂੰਗੀ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
6. ਨਿੰਬੂ ਜਾਤੀ ਦੇ ਬੂਟਿਆਂ ਤੇ ਜ਼ਿੰਕ ਦੀ ਘਾਟ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ 0.3 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜ਼ਿੰਕ ਸਲਫੇਟ (3 ਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਲਿਟਰ ਪਾਣੀ) ਦੇ ਘੋਲ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰੋ ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਚੂਨੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰੋ।
7. ਸਰਦੀ ਰੁੱਤ ਵਿੱਚ ਅਮਰੂਦ ਦਾ ਚੰਗਾ ਫਲ ਲੈਣ ਲਈ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਯੂਰੀਆ ਜਾਂ ਐਨ. ਏ. ਏ. 600 ਮਿਲੀ ਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਲਿਟਰ ਪਾਣੀ ਦਾ ਅਪ੍ਰੈਲ-ਮਈ ਵਿੱਚ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰੋ ਜਦੋਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫੁੱਲ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਏ ਹੋਣ ਅਤੇ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਪਾਣੀ ਵੀ ਨਾ ਦਿਉ। ਟਹਿਣੀਆਂ ਦੇ 20-30 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਉਪਰਲੇ ਸਿਰਿਆਂ ਨੂੰ ਅਖੀਰ ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੌਰਾਨ ਕੱਟਣ ਨਾਲ ਵੀ ਬਰਸਾਤ ਰੁੱਤ ਦੀ ਫਸਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੁਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
8. ਨਿੰਬੂ ਜਾਤੀ ਦੇ ਬੂਟਿਆਂ ਤੇ ਨਿੰਬੂ ਦੇ ਸਿੱਲੇ ਅਤੇ ਚੇਪੇ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ 200 ਮਿ.ਲਿ. ਕਰੋਕੋਡਾਈਲ/ ਕਨਫੀਡੋਰ 17.8 ਤਾਕਤ ਜਾਂ 160 ਗ੍ਰਾਮ ਐਕਟਾਰਾ/ਦੋਤਾਰਾ 25 ਤਾਕਤ ਜਾਂ 6.25 ਲਿਟਰ ਮੈਕ ਐਚ. ਐਮ. ਓ. ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਨੂੰ 500 ਲਿਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਘੋਲ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰੋ।
9. ਨਾਸ਼ਪਾਤੀ ਦੇ ਬਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਨਦੀਨਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ, ਫਲਾਂ ਦੇ ਚੰਗਾ ਝਾੜ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਗੁਣਵੱਤਾ ਲਈ ਬੂਟਿਆਂ ਹੇਠ 5.5 ਟਨ ਝੋਨੇ ਦੀ ਪਰਾਲੀ ਦੀ ਮਲਚਿੰਗ ਕਰੋ

ਸਜਾਵਟੀ ਬੂਟੇ

ਮੌਸਮੀ ਫੁੱਲ: ਕੌਸਮੋਸ, ਗਲਾਰਡੀਆ, ਗੌਮਫਰੀਨਾ, ਕੋਚੀਆ ਅਤੇ ਜ਼ੀਨੀਆ ਆਦਿ ਗਰਮੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੌਸਮੀ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਪਨੀਰੀ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਕਿਆਰੀਆਂ ਜਾਂ ਗਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਓ। ਪਨੀਰੀ ਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸ਼ਾਮ ਸਮੇਂ ਹੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪਰੰਤ ਹਲਕਾ ਪਾਣੀ ਲਾਓ।

ਸਰਦੀ ਦੇ ਮੌਸਮੀ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਬੂਟਿਆਂ ਤੋਂ ਬੀਜ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਲਓ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁੱਕਣ ਅਤੇ ਸਾਫ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਲਈ ਡੱਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਸੰਭਾਲ ਲਓ। ਡੱਬਿਆਂ ਉੱਪਰ ਫੁੱਲ ਦੇ ਬੀਜ ਦਾ ਨਾਮ ਜਰੂਰ ਲਿਖੋ।

ਗੁਲਦਾਉਦੀ : ਵੱਧ ਰਹੇ ਤਾਪਮਾਨ ਦੌਰਾਨ ਗੁਲਦਾਉਦੀ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦਾ ਖਾਸ ਖਿਆਲ ਰੱਖੋ। ਜੇਕਰ ਜਰੂਰਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਟੂਸੇ ਤੋੜ ਦਿਓ ਤਾਂ ਜੋ ਬੂਟਿਆਂ ਉੱਪਰ ਨਵਾਂ ਫੁਟਾਰਾ ਵਧੇਰੇ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪਵੇ।

ਪੱਕੇ ਬੂਟੇ: ਸਜਾਵਟੀ ਰੁੱਖਾਂ ਝਾੜੀਆਂ ਅਤੇ ਵੇਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪਾਣੀ ਦਿਓ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਲੇ ਉੱਗੇ ਨਦੀਨ ਲਗਾਤਾਰ ਕੱਢਦੇ ਰਹੋ। ਕੋਲੀ ਦੇ ਬੂਟਿਆਂ ਦਾ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੂਟੇ ਨਖੇੜ ਕੇ ਲਗਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਗੁਲਾਬ: ਗੁਲਾਬ ਦੇ ਫੁੱਲ ਖਿੜਨੇ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਮੁਰਝਾਏ ਹੋਏ ਫੁੱਲ ਅਤੇ ਜੜ੍ਹ-ਮੁੱਢ ਦਾ ਫੁਟਾਰਾ ਕੱਟਦੇ ਰਹੋ।

ਲਾਅਨ (ਘਾਹ ਦਾ ਮੈਦਾਨ): ਹਰਾ ਭਰਾ ਲਾਅਨ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਿੰਚਾਈ ਫੁਹਾਰਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਨਦੀਨਾਂ ਨੂੰ ਰੰਬੀ ਨਾਲ ਜੜ੍ਹ ਕੱਢਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਘਾਹ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਉੱਪਰ ਪਾਣੀ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਾ ਤੁਰੋ।

ਗਮਲਿਆਂ ਦੇ ਬੂਟੇ: ਗਮਲਿਆਂ ਦੇ ਪੱਤੇਦਾਰ ਬੂਟੇ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਵੱਧਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣਗੇ। ਪਾਣੀ ਦਾ ਖਾਸ ਖਿਆਲ ਰੱਖੋ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸੁੱਕੇ ਪੱਤੇ ਕੱਟ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਧੁੱਪ ਨੂੰ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਪੌਦਿਆਂ ਨੂੰ ਛਾਂ ਹੇਠ ਰੱਖੋ।

ਗੰਢਿਆਂ ਵਾਲੇ ਬੂਟੇ: ਗਮਲਿਆਂ ਦੇ ਪੱਤੇਦਾਰ ਬੂਟੇ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਵੱਧਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣਗੇ। ਪਾਣੀ ਦਾ ਖਾਸ ਖਿਆਲ ਰੱਖੋ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸੁੱਕੇ ਪੱਤੇ ਕੱਟਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਧੁੱਪ ਨੂੰ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਪੌਦਿਆਂ ਨੂੰ ਛਾਂ ਹੇਠ ਰੱਖੋ।

ਗੰਢਿਆਂ ਵਾਲੇ ਬੂਟੇ: ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਗਲੈਡੀਓਲਸ ਦੇ ਗੰਢੇ ਪੁੱਟੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਨਿਰੋਗ ਗੰਢੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਫ ਕਰਕੇ 2-3 ਦਿਨ ਛਾਵੇਂ ਸੁਕਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੋਰੀਆਂ ਜਾਂ ਕਰੇਟਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਕ ਕਰਕੇ 4 ਡਿਗਰੀ ਸੈਂਟੀਗ੍ਰੇਡ ਤੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਲ ਲਓ। ਗਰਮੀ ਵਿੱਚ ਫੁੱਲ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਗੰਢਿਆਂ ਵਾਲੇ ਬੂਟੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਲੇਡੀਅਮ, ਫੁੱਟਬਾਲ ਲਿੱਲੀ, ਰਜਨੀਗੰਧਾ ਦੇ ਗੰਢੇ ਜੇਕਰ ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਾਏ ਤਾਂ ਹੁਣ ਜਰੂਰ ਲਾ ਦਿਓ।

ਗੋਂਦਾ: ਗਰਮੀ ਰੁੱਤ ਵਿੱਚ ਫੁੱਲ ਪੈਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਗੋਂਦਾ ਨੰ.1 ਦੀ ਤਿਆਰ ਪਨੀਰੀ ਜੇਕਰ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਫਰਵਰੀ-ਮਾਰਚ ਮਹੀਨੇ ਦੌਰਾਨ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਤਾਂ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਲਾ ਦਿਓ, ਉਪਰੰਤ ਹਲਕਾ ਪਾਣੀ ਦਿਓ ਤਾਂ ਜੋ ਗਰਮੀ ਵਿੱਚ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਤੇ ਅਸਰ ਨਾ ਪਵੇ।

ਵਣ ਖੇਤੀ

ਪਾਪਲਰ : ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਤਾਪਮਾਨ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਪਾਪਲਰ ਦੀਆਂ ਪਲਾਂਟੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ 7-10 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਪਾਣੀ ਦਿੰਦੇ ਰਹੋ। ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਪਾਪਲਰ ਵਿੱਚ ਹਲਦੀ ਜਾਂ ਕਮਾਦ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਪਾਪਲਰ ਪਲਾਂਟੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਉਗਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੱਤੇ ਝਾੜਨ ਵਾਲੀ ਸੁੰਡੀ ਦੇ ਹਮਲੇ ਕਾਰਨ ਪੱਤੇ ਜਾਲ ਵਾਂਗ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁੰਡੀ ਪੱਤੇ ਨੂੰ ਖਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਹਮਲਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਮਾਰਚ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪੱਤੇ ਜਿਹਨਾਂ ਤੇ ਅੰਡੇ (ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦੇ) ਅਤੇ ਸੁੰਡੀ ਹੋਵੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੁੱਖ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜ ਕੇ ਸਾੜ ਦਿਉ ਅਤੇ ਸੁੰਡੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਚਲ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿਉ।

ਸਫ਼ੈਦਾ: ਸਫ਼ੈਦੇ ਦੀਆਂ ਪਲਾਂਟੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪ੍ਰੈਲ ਵਿੱਚ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਪਾਣੀ ਪਾਉਂਦੇ ਰਹੋ।

ਸ਼ਹਿਦ ਦੀਆਂ ਮੱਖੀਆਂ ਪਾਲਣਾ: ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਸ਼ਹਿਦ ਦੀਆਂ ਮੱਖੀਆਂ ਦੇ ਕਟੁੰਬਾਂ ਦੀ ਬਲਤਾ ਲਗਭਗ ਸਿਖਰ ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਵਾਰਮ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਕਾਫੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੋ ਸਵਾਰਮ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਅਤੇ ਰੋਕਣ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਵੱਧ ਰਹੀ ਬਰੂਡ ਅਤੇ ਨੈਕਟਰ ਦੀ ਆਮਦ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਕਟੁੰਬਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਰ ਬਣੇ-ਬਣਾਏ ਛੱਤੇ/ ਮੋਮੀ ਸ਼ੀਟਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਫਰੇਮਾਂ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਚੈਂਬਰ ਦਿਉ। ਕਟੁੰਬਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਅਜੇ ਵੀ ਇਹ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਾਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਡਰੋਨ ਬਰੂਡ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਕਾਫੀ ਪਲ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਟੁੰਬਾਂ ਦਾ ਵਾਧਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਚੰਗੇ ਰਵੇ ਦੇ ਕਟੁੰਬਾਂ ਤੋਂ ਵਪਾਰਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਾਣੀ ਮੱਖੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਾਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਰਾਣੀਆਂ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਰਾਣੀ ਮੱਖੀਆਂ ਵਪਾਰਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੀ ਰਾਣੀ ਸ਼ਹਿਦ ਮੱਖੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਬਰੂਡ ਨੂੰ ਬਾਹਰੀ ਪ੍ਰਜੀਵੀ ਬਰੂਡ ਮਾਈਟ (*ਟਰੋਪੋਲੀਲੈਪਸ ਕਲੈਰੀ*) ਦੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਚਾਉ ਲਈ ਗੰਧਕ ਦਾ ਧੂੜਾ ਛੱਤਿਆਂ ਦੇ ਉੱਪਰਲੇ ਡੰਡਿਆਂ ਉੱਪਰ ਇੱਕ ਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਛੱਤੇ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਧੂੜੋ। ਢੁਕਵੇਂ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਫਾਰਮਿਕ ਐਸਿਡ (85%) ਦੀ ਧੂਣੀ 5 ਮਿਲੀਲਿਟਰ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਦੋ ਹਫ਼ਤੇ ਵਰਤੋ। ਫਾਰਮਿਕ ਐਸਿਡ ਵਰੋਆ ਚਿੱਚੜੀ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਵੀ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੈ। ਵਰੋਆ ਚਿੱਚੜੀ ਦਾ ਹਮਲਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਫਾਰਮਿਕ ਐਸਿਡ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੀਲ ਡਰੋਨ ਬਰੂਡ ਵਾਲੇ ਛੱਤਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਕੱਟ ਕੇ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨਾ, ਚਿੱਚੜੀ ਨੂੰ ਡਰੋਨ ਬਰੂਡ ਵਾਲੇ ਛੱਤਿਆਂ ਤੇ ਟਰੈਪ ਕਰ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨਾ, ਬੋਟਮ ਬੋਰਡ ਉੱਤੇ ਚਿਪਕਣ ਵਾਲਾ ਕਾਗਜ਼ (ਸਟਿੱਕਰ) ਰੱਖਣਾ, ਆਦਿ, ਗੈਰ-ਰਸਾਇਣਕ ਢੰਗ ਇਸ ਮਾਈਟ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਵਾਸਤੇ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਟੁੰਬਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਢੁੱਕਵੀਂ ਵਿੱਥ ਰੱਖ ਕੇ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਦ ਸਿਰਫ਼ ਸੁਪਰ ਚੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਣੀ ਨਿਖੇੜੂ ਜਾਲੀ ਦੁਆਰਾ ਬਰੂਡ ਚੈਂਬਰ ਨਾਲੋਂ ਅੱਡ ਕੀਤੇ ਹੋਣ, ਸ਼ਹਿਦ ਮੱਖੀ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਇਸ ਚਿੱਚੜੀ ਦੇ ਫੈਲਾਅ ਤੇ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬਰੂਡ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚੇਤ ਰਹੋ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਣ ਦੇ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਹਿਰ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲਉ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਰੋਕਥਾਮ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰੋ। ਗੈਰ-ਰਸਾਇਣਕ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿਉ। ਐਂਟੀਬਾਇਓਟਿਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰੋ। ਜੇਕਰ ਫਾਰਮ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਫੈਦੇ ਦੀ ਕਾਫੀ ਕਾਸ਼ਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕਟੁੰਬਾਂ ਵਿੱਚ ਪੱਕੇ ਹੋਏ ਵਾਧੂ ਸ਼ਹਿਦ ਵਾਲੇ ਛੱਤੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸ਼ਹਿਦ ਕੱਢ ਲਉ। ਸ਼ਹਿਦ ਕੱਢਣ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਸਾਰੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਇਹਤਿਆਤ ਵਰਤੋ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸ਼ਹਿਦ ਮੱਖੀ ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਰੋਬਿੰਗ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਤੋਂ ਬਚਾਕੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸ਼ਹਿਦ ਕੱਢਣ ਉਪਰੰਤ ਵਪਾਰਕ ਪੱਧਰ ਦੇ ਸ਼ਹਿਦ ਮੱਖੀ ਪਾਲਕ ਆਪਣੇ ਸ਼ਹਿਦ ਮੱਖੀ ਫਾਰਮਾਂ ਦੀ ਸੂਰਜਮੁਖੀ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿਜ਼ਰਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਗਾਂਹ-ਵਧੂ ਸ਼ਹਿਦ ਮੱਖੀ ਪਾਲਕ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਹਿਦ ਮੱਖੀ ਕਿੱਤੇ ਵਿੱਚ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਭਾਵ ਕਟੁੰਬਾਂ ਤੋਂ ਹੋਰ ਪਦਾਰਥ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੌਲਣ, ਪ੍ਰੋਪੋਲਿਸ, ਰਾਇਲ-ਜੈਲੀ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਦ ਮੱਖੀ ਜ਼ਹਿਰ ਪੈਦਾ/ਇਕੱਤਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਗਰਮੀ ਰੁੱਤੇ ਕਟੁੰਬਾਂ ਨੂੰ ਸੰਘਣੀ ਛਾਵੇਂ ਟਿਕਾਉਣ ਦੇ ਉੱਪਰਾਲੇ ਕਰੋ।

ਖੁੰਬਾਂ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ

1. ਸਰਦ ਰੁੱਤ ਖੁੰਬਾਂ (ਬਟਨ ਅਤੇ ਢੀਂਗਰੀ ਖੁੰਬ) ਦੀ ਅਗਲੀ ਫਸਲ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਤੂੜੀ ਅਤੇ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਇੱਕਠਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਸਾਫ ਸੁਥਰੀ ਥਾਂ ਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੋ ।
2. ਗਰਮ ਰੁੱਤ ਦੀਆਂ ਖੁੰਬਾਂ (ਪਰਾਲੀ ਖੁੰਬ ਅਤੇ ਮਿਲਕੀ ਖੁੰਬ) ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਬੀਜ ਬੁੱਕ ਕਰਵਾਓ।
3. ਪਰਾਲੀ ਖੁੰਬ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਅੱਧ ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੋ। ਇਸ ਲਈ ਪਰਾਲੀ ਦੇ ਪੂਲੇ (1-1½ ਕਿੱਲੋ) ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕਰੋ ।
4. ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਾਲੀ ਦੇ ਪੂਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗਿੱਲਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਪਰਾਲੀ ਖੁੰਬ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਧੀ ਅਨੁਸਾਰ ਬੈਠ ਤਿਆਰ ਕਰੋ।
5. ਰੋਜਾਨਾ ਦੋ ਵਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੈਠਾਂ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰੋ। ਬੀਜ ਪਾਉਣ ਤੋਂ 10-12 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਖੁੰਬਾਂ ਨਿਕਲਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ । ਖੁੰਬਾਂ ਦੀ ਫਸਲ ਤਿੰਨ ਹਫਤੇ ਤੱਕ ਚਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।
6. ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਧੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਿਲਕੀ ਖੁੰਬ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਉੱਬਲੀ ਹੋਈ ਤੂੜੀ (2 ਕਿੱਲੋ ਪ੍ਰਤੀ ਬੈਗ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ । ਬੈਗ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਿੱਟੇ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਸਿੰਗ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਕੇਸਿੰਗ ਦੇ 18-20 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਖੁੰਬਾਂ ਦਿੱਸਣ ਲੱਗ ਪੈਣਗੀਆਂ ।

ਡੋਅਰੀ ਫਾਰਮਿੰਗ

1. ਗਰਮੀ ਰੁੱਤ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਦੁਧਾਰੂਆਂ ਨੂੰ ਗਰਮੀ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।
2. ਵੱਧ ਰਹੇ ਤਾਪਮਾਨ ਕਾਰਨ ਦੁਧਾਰੂ ਪਸ਼ੂ ਖੁਰਾਕ ਖਾਣੀ ਘਟਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਧਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਤੇਲ ਬੀਜ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਖੱਲ ਨਾਲ 5-7% ਤੱਕ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਡੋਅਰੀ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਪੱਖੇ ਚੱਲਦੇ ਰੱਖੋ।
3. ਦੁਧਾਰੂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀਟ ਦੇ ਲੱਛਣ ਵੇਖਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੱਛਣਾਂ ਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਤੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ 12-18 ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਨਸੈਮੀਨੇਸ਼ਨ ਕਰਵਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
4. ਵੱਛੜੂ ਦੀ ਸਾਂਭ- ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ੋਰ ਪੈਣ ਦੇ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਜਨਮ ਦੇ 1-2 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਗਾਂ ਦਾ ਗਾੜਾ ਦੁੱਧ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
5. ਚਿੱਚੜਾਂ ਦੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਵਾੜੇ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਮੈਲਾਥੀਆਨ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਅਕਸਾਰ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਖੁਰਲੀ 5% ਖੁਰਾਕ, ਪੱਠੇ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਚਿੱਚੜਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਬਿਊਟੋਕਸਤਰਲਜਾਂਟੈਕਨਿਕ (12.5%) 2 ਮਿਲੀਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਲਿਟਰ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਸਪਰੇਅ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ 10 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
6. ਪਸ਼ੂਆਂ ਅਤੇ ਢਾਰੇ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰਾ ਰੱਖੋ।
7. ਮੂੰਹਖੁਰ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਲਈ ਟੀਕਾਕਰਨ ਕਰਵਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।
8. ਜੇਕਰ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਕਰਵਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਟੀਕਾਕਰਨ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖੋ ਅਤੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਟੀਕਾਕਰਨ ਕਰਵਾਓ।
9. ਦੁਧਾਰੂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਕਣਕ ਜਾਂ ਅਨਾਜ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਜਾਨਲੇਵਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੋਲਟਰੀ ਫਾਰਮਿੰਗ

1. ਪੋਲਟਰੀ ਦਾ ਸਟਾਕ ਬਦਲਣ ਦਾ ਇਹ ਸਹੀ ਸਮਾਂ ਹੈ। ਲਾਭ ਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੁਰਗੀਆਂ ਨੂੰ ਕੱਢ ਦਿਓ ਤਾਂ ਜੋ ਛੋਟੇ ਚੂਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਗ੍ਹਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇ। ਮੁਰਗੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਇਸ ਸਮੇਂ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
2. ਮੁਰਗੀਆਂ ਦੇ ਵਿਛੋਣੇ ਦੀ ਮੋਟਾਈ ਘੱਟ ਕਰ ਦਿਓ ਅਤੇ ਗਿੱਲੇ ਵਿਛਾਉਣੇ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿਓ।
3. ਮੁਰਗੀਆਂ ਨੂੰ ਠੰਡਾ ਅਤੇ ਤਾਜ਼ਾ ਪਾਣੀ ਦਿਓ। ਪਾਣੀ ਵਾਲੇ ਬਰਤਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੁੱਗਣੀ ਕਰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
4. ਟੀਕਾਕਰਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
5. ਚੂਚਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਣੀ ਖੇਤ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਲਈ 6-8 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਤੇ ਟੀਕੇ ਲਗਵਾਓ ਅਤੇ ਛੋਟੀ ਮਾਤਾ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਟੀਕੇ 8-10 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਤੇ ਲਗਵਾਓ।
6. ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਮਲੁੱਪ ਰਹਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਦਵਾਈ ਦੇਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਓ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਵਕਫੇ ਬਾਅਦ ਦਿਓ।
7. ਜੇ ਛੱਤ ਉੱਪਰ ਚਾਦਰਾਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਪਰ ਚਿੱਟਾ ਰੰਗ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਧੁੱਪ ਦਾ ਅਸਰ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।
8. ਸਵੇਰੇ-ਸਵੇਰੇ ਮੁਰਗੀਆਂ ਨੂੰ ਬਲਬਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮੁਰਗੀਆਂ ਠੰਡੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਖੁਰਾਕ ਖਾ ਸਕਣ।
9. ਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਖੁਰਾਕ ਦੀ ਖਪਤ ਘੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਖੁਰਾਕ ਵਿੱਚ ਤਾਕਤ ਧਾਂਤਾ ਅਤੇ ਵਿਟਾਮਿਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਧਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੋ ਕਿ ਖੁਰਾਕ ਵਿੱਚ ਮੱਕੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੰਯੋਜਕ: ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਕਰਤਾ: ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੂਰੀ, ਅਮਿਤ ਕੌਲ, ਅਰਸ਼ ਆਲਮ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਨਵਨੀਤ ਕੌਰ, ਸਿਮਰਤ ਸਿੰਘ, ਰੂਮਾ ਦੇਵੀ, ਤੇਜਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵਾਨੀ ਸ਼ਰਮਾ।